

Grant Thornton

Ֆինանսական հաշվետվություններ և անկախ
աուդիտորի եզրակացություն

«ՆՈՐ ՀՈՐԻԶՈՆ» ունիվերսալ վարկային
կազմակերպություն սահմանափակ
պատասխանատվությամբ ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2013թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ ատղիտորի եզրակացություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրասր Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երեւան 0012
Վաղարշյան 8/1
Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan str.
0012 Yerevan, Armenia
T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961
www.grantthornton.am

«ՆՈՐ ՀՈՐԻԶՈՆ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության բաժնետերերին.

Մեր կողմից իրականացվել է «ՆՈՐ ՀՈՐԻԶՈՆ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության (այսուհետ՝ «Ընկերություն») ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և այլ ծանոթագրություններ:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մենք պատասխանատու ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված աուդիտի հիման վրա նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է աուդիտը պլանավորել և անցկացնել՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

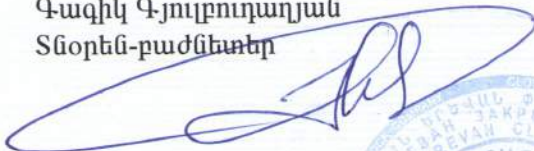
Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում էական խեղաթյուրումների ռիսկերի առկայության վերաբերյալ աուդիտորական գնահատումներից: Ռիսկերի գնահատումները կատարելիս՝ աուդիտորը մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության գնահատման, այլ ոչ թե ընկերության ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու համար: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և դեկլարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են «ՆՈՐ ՀՈՐԻՉՈՆ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Գագիկ Գյուլբուդադյան
Տնօրեն-բաժնետեր

Արմեն Վանյան
Աուդիտոր

Գրանք Թորնթոն ՓԲԸ
18 մայիսի, 2014թ.
ք. Երևան

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	543,237	452,914
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(185,317)	(151,508)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		357,920	301,406
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(4,831)	(4,238)
Զուտ կոմիսիոն և այլ ծախսեր		(4,831)	(4,238)
Այլ եկամուտներ	8	13,621	7,195
Զուտ առևտրային կորուստներ		(288)	(844)
Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	14,16	(22,904)	(17,582)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	9	(147,834)	(137,731)
Այլ ծախսեր	10	(89,538)	(80,098)
Շահույթ մինչև հարկում		106,146	68,108
Շահութահարկի գծով ծախս	11	(12,281)	(15,962)
Տարվա շահույթ		93,865	52,146
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		93,865	52,146

7-ից 40 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12	49,193	19,829
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13	67,172	129,754
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	14	3,195,895	2,240,499
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	15	77,720	78,137
Հետաձգված հարկային ակտիվ	11	14,818	7,313
Այլ ակտիվներ	16	15,171	12,807
Ընդամենը՝ ակտիվներ		3,419,969	2,488,339
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	17	1,160,294	1,053,819
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	18	1,446,273	694,157
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն		3,100	9,425
Այլ պարտավորություններ	19	12,093	11,594
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		2,621,760	1,768,995
Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	20	650,000	560,000
Չբաշխված շահույթ		148,209	159,344
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		798,209	719,344
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		3,419,969	2,488,339

Ֆինանսական հաշվետվությունները, ներկայացված 3-ից 40 էջերում հաստատվել են Ընկերության ղեկավարության կողմից 2014թ. մայիսի 18-ին և ստորագրվել են Ընկերության գործադիր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից:

7-ից 40 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Խորեն Զերոբյան
 Գործադիր տնօրեն

Մոնիկա Խաչատրյան
 Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Կանոնադրական կապիտալ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
2012թ. հունվար 1-ի դրությամբ	395,471	107,198	502,669
Կանոնադրական կապիտալի ավելացում	164,529	-	164,529
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	164,529	-	164,529
Տարվա շահույթ	-	52,146	52,146
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	52,146	52,146
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	560,000	159,344	719,344
Կանոնադրական կապիտալի ավելացում	90,000	-	90,000
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	(105,000)	(105,000)
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	90,000	(105,000)	(15,000)
Տարվա շահույթ	-	93,865	93,865
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	93,865	93,865
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	650,000	148,209	798,209

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ստացվելիք տոկոսներ	534,080	447,686
Վճարվելիք տոկոսներ	(177,701)	(149,210)
Ձուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	(4,831)	(4,238)
Այլ եկամուտ	10,563	7,195
Ընդհանուր վարչական ծախսերի վճարում	(222,673)	(187,750)
	139,438	113,683
(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(971,033)	(297,402)
Այլ ակտիվներ	(3,522)	(1,878)
Այլ պարտավորություններ	(810)	6,176
Ձուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(835,927)	(179,421)
Վճարված շահութահարկ	(26,110)	(24,707)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(862,037)	(204,128)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	68,494	(1,529)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների առք	(13,364)	(5,762)
Հիմնական միջոցների և սարքավերումների վաճառք	800	-
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	55,930	(7,291)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ստացված փոխառություններ	852,095	24,411
Կանոնադրական կապիտալի ավելացում	-	164,529
Շահաբաժիններ բաժնետերերին (ծանոթ. 20)	(15,000)	-
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	837,095	188,940
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	30,988	(22,479)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	19,829	37,431
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(1,624)	4,877
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 12)	49,193	19,829

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ՆՈՐ ՀՈՐԻՉՈՆ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ (այսուհետ՝
Ընկերություն) ստեղծվել է 2006 թվականին և հանդիսանում է սահմանափակ
պատասխանատվությամբ ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության
(այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Ընկերությունը գրանցվել է 28 մարտի
2006 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N21
արտոնագրային համարով և վերահսկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը աղքատության հաղթահարման և փոքր ու
միջին ձեռնարկությունների զարգացման նպատակով վարկերի տրամադրումն է:

Ընկերության հիմնական գրասենյակը գտնվում է Երևանում, թվով 4 մասնաճյուղերը 4
ներկայացուցչությունները գտնվում են Երևանում և տարբեր շրջաններում:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք.Երևան, Կոմիտասի պողոտա 54:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերության աշխատակիցների միջին թիվը կազմում էր
45 (2012թ.՝ 41):

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և
տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում
են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք
սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում:
Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել
գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական
գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած
գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը
տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված
տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Դեռևս առկա են անորոշություններ ՀՀ հետ համագործակցող երկրների
տնտեսությունների վիճակի առումով, ինչը կարող է հանգեցնել արտերկրից ոչ
առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչպես նաև հանքահումքային
ապրանքների միջազգային գների անկմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում
է մեծ կախման մեջ: Շուկայական ավելի խիստ ճնշումը կարող է հանգեցնել Հայաստանի
տնտեսության, ինչպես նաև Ընկերության վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ,
քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ

են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Հետևաբար, Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ճշգրտվել դրանց հնարավոր ազդեցությամբ:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են պատմական արժեքի սկզբունքի հիման վրա, բացառությամբ ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, որոնք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով: Ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Ընկերության գործառնական արժույթը այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Ընկերությունը: Ընկերության գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Ընկերության հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել են ՖՀՄՄ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Ընկերությունն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2013թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) և ՀՀՄՄԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

ՖՀՄՄ 13, Իրական արժեքի չափում

ՖՀՄՄ 13-ը հստակեցնում է իրական արժեքի սահմանումները և ապահովում է համապատասխան ուղեցույց և մանրամասն բացահայտումներ իրական արժեքի չափումների վերաբերյալ: Ստանդարտը չի առանձնացնում, թե որ միավորները պետք է հաշվառվեն իրական արժեքով: ՖՀՄՄ 13-ի շրջանակներն ընդարձակ են, և այն կիրառելի է ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ ոչ ֆինանսական այն հողվածների համար, որոնց համար այլ ՖՀՄՄ-ները պահանջում կամ թույլ են տալիս իրական արժեքի չափումներ և իրական արժեքի չափումների վերաբերյալ բացահայտումների կատարում, բացառությամբ որոշ հանգամանքների:

Ստանդարտի կիրառման առաջին տարում պարտադիր չէ բացահայտումներին ներկայացվող պահանջները կիրառել համեմատական տեղեկատվության նկատմամբ:

Ընկերությունը ՖՀՄՍ 13-ը առաջին անգամ կիրառել է ընթացիկ տարում: Տես՝ 23:

ՖՀՄՍ 7, (փոփոխություն) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Փոփոխությունը հավելում է ՖՀՄՍ 7-ի որակական և քանակական բացահայտումներ կապված ճանաչված ֆինանսական գործիքների գուտ և համախառն գումարների հետ, որոնք՝

ա) հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ,

բ) ենթակա են կատարման հիմնական հաշվանցման պայմանավորվածության կամ մմանատիպ համաձայնագրերի ներքո, եթե նույնիսկ հաշվանցված չեն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

ՖՀՄՍ-ն կիրառվել է առաջին անգամ ընթացիկ տարում: Տես՝ ծանոթագրություն 24:

3.5 Ընկերության կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Ընկերության վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Դեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Ընկերության կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Դեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

Փոխփոփոխությունները պետք է կիրառվեն հետընթաց 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, բացառությամբ *ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ* ստանդարտում կատարված փոփոխությունների:

ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ

ՀՀՄՄ-ն նպատակ ունի փոխարինել ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը», ամբողջապես: Փոխարինող ստանդարտը (ՖՀՄՍ 9) թողարկվում է փուլերով: Մինչ այսօր, լույս են տեսել ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, դասակարգման, չափման և ապաճանաչման գլուխները: Արժեզրկման մեթոդաբանության և հեջավորման հաշվառման հետ կապված գլուխները դեռ մշակման փուլում են:

Զանի որ ՖՀՄՍ 9 նախագծի «արժեզրկման փուլը» դեռ չի ավարտվել, ՖՀՄՄ-ն գտնում է, որ 2015թ. հունվարի 1 պարտադիր ամսաթիվը բավարար ժամանակ չի տալիս ընկերություններին, որպեսզի կիրառեն նոր ստանդարտները: Հետևաբար ՖՀՄՄ-ն որոշել է, որ պետք է նոր ժամկետ որոշվի, երբ ամբողջ ՖՀՄՍ 9 նախագիծը ավելի մոտ կլինի ավարտին: 2013թ. նոյեմբերի 9-ին կատարված ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները,

հանում են պարտադիր ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը: Այնուամենայնիվ, կազմակերպությունները դեռ կարող են ընտրել ՖՀՄՍ 9-ի անմիջապես կիրառումը:

ՀՀՄՍ 32, Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 32-ի փոփոխությունները վերաբերում են ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման համար չափանիշների կիրառման անհամապատասխանություններին: Փոփոխությունները վերաբերում են անհամապատասխանության երկու բնագավառների.

- Վերաբերում է «Տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» դրույթի իմաստին: ՀՀՄՍ-ն պարզաբանել է, որ հաշվանցման իրավունքը պետք է իրավաբանորեն ամրագրված լինի կազմակերպության բնականոն գործունեության ընթացքում, կազմակերպության և բոլոր մնացած կողմերի անվճարունակության և սնանկացման դեպքում, և այդ իրավունքը պետք է առկա լինի բոլոր կողմերի համար:
- Վերաբերում է համախառն մարման համակարգերին, ինչպիսիք են բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների կողմից կիրառվող քլիրինգային կազմակերպությունները: Գործնականում ՀՀՄՍ 32-ի պահանջի մեկնաբանության մեջ առկա էր բազմազանություն, հաշվանցման հասնելու համար պետք է լինի ակտիվի և պարտավորության «միաժամանակյա մարում»:

Փոփոխությունների մեջ ՀՀՄՍ-ն պարզաբանել է զուտ մարման սկզբունքները և ներառել է «համախառն մարման համակարգի» օրինակ՝ ՀՀՄՍ 32-ի զուտ մարման չափանիշին բավարարող բնութագրիչներով:

Այս փոփոխությունները կատարվել են ՖՀՄՍ 7-ում լրացուցիչ բացահայտումների հետ համատեղ, հաշվանցման և նմանատիպ համաձայնությունների իրավունքների արդյունքների վրա:

Թողարկվել են որոշ այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, սակայն չի ակնկալվում, որ դրանք Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն կունենան:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Ընկերությունից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում

ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսաադրույթի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ մնանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսաադրույթը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսաադրույթը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեզրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Այլ ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

4.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին

հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հողվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից
գուտ եկամուտ տողում:

Ընկերության կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով
օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբեր 2013	31 դեկտեմբեր 2012
ԳՂ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	405.64	403.58
ԳՂ դրամ/1 Եվրո	559.54	532.24

4.3 Հարկում

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից:
Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական
արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով
գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում
հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու
ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար
վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն
արտոնված են ներկայացման համար մինչ համապատասխան հարկային
հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է
մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում
հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես
արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն
գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար,
կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային
ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային
տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար
ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության
պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային
տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում
ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և
հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի,
երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ
կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող
ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում
ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է,
որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են
օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները
և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ
կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով
տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող
դրույքների վրա:

ՀՀ-ում Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում վճարում է մաս այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից և բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունն օգտագործում է բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերում տեղաբաշխված ավանդները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Ընկերության ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում:

4.6 Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված մաս առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Ընկերության կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ վարկեր և դեբիտորական պարտքեր: Ներդրումների մնան դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Ընկերության ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Ընկերության կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող Ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից պահուստների գումարները:

4.7 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվով Ընկերությունը իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Ընկերությունը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են պարտքային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Ընկերությունը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Ընկերությանը, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Ընկերության ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում պարտքային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայումս գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդաբան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են

Ընկերության կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Ընկերությանը: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեքի վրան ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեքի վրան ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեքի վրան ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Ընկերությունը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Ընկերության շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Ընկերության կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և մնան պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Ընկերությունը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և մնան պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.9 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն – Ընկերությունը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.10 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	20	5
Մեքենաներ և սարքավորումներ	1-5	20-100
Գույք և գրասենյակային միջոցներ	5	20
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Ընկերություն: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.11 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից և այլ ոչ նյութական ակտիվներից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.12 Փոխառություններ

Փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապահանջման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.13 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.14 Կանոնադրական կապիտալ

Նոր բաժնեմասերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնեմասերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնեմասերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

4.15 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Ընկերության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև.

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Ընկերությունը իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Ընկերությունը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Ընկերությունը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Ընկերությունը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Մա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև

բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Չարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 21 ծանոթագրությունը:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	536,413	442,228
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,841	9,729
Անհատապես արժեզրկված վարկեր	976	898
Այլ	7	59
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	543,237	452,914
Ֆինանսական հաստատություններից ստացված փոխառություններ	139,809	128,467
Շահույթ չի ետապնդող կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	45,508	23,041
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	185,317	151,508

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Բանկային ծառայություններ	4,680	4,138
Այլ	151	100
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	4,831	4,238

8 Այլ եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2013	2012
Տույժերից և տուգանքներից եկամուտ	9,182	6,855
Երաշխավորություններ	410	165
Հիմնական միջոցների վաճառք	667	-
Այլ եկամուտներ	971	175
Ոչ ակտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթի փոխանակումից զուտ օգուտ	2,391	-
Ընդամենը այլ եկամուտ	13,621	7,195

9 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Յազար ԳՅ դրամ	2013	2012
Աշխատավարձն դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	147,834	124,879
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	-	12,852
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	147,834	137,731

*2013թ. հունվարի 1-ից ուժը կորցրած են ճանաչվել «Եկամտահարկի մասին» և «Պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների մասին» ՀՀ օրենքները և ուժի մեջ է մտել ՀՀ «Եկամտային հարկի մասին» օրենքը, որ միավորում է եկամտահարկը, աշխատողի սոցիալական ապահովության վճարը և գործատուի կողմից վճարվող սոցիալական ապահովության վճարը:

10 Այլ ծախսեր

Յազար ԳՅ դրամ	2013	2012
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	13,781	13,192
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	12,593	10,742
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	9,277	7,166
Վարձակալության գծով ծախսեր	7,901	6,596
Զարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	7,318	6,245
Վառելիքի ծախսեր	7,175	6,511
Գրասենյակային ծախսեր	5,095	3,237
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	4,500	4,500
Գործուղման ծախսեր	3,626	1,554
Անվտանգության գծով ծախսեր	2,910	3,000
Այլ ակտիվների արժեզրկում	2,421	-
Անդամավճարներ	1,590	1,234
Ներկայացուցչական ծախսեր	1,471	278
Վճարված տուգանքներ	20	1,350
Այլ ծախսեր	9,860	6,659
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումներից զուտ վնաս	-	7,834
Ընդամենը այլ ծախսեր	89,538	80,098

11 Շահութահարկի գծով ծախս

Յազար ԳՅ դրամ	2013	2012
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	19,786	23,200
Գետաձգված հարկի փոխհատուցում	(7,505)	(7,238)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	12,281	15,962

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2012թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի հաշվապահական շահույթիմիջև փոխկապակցվածությունը.

Գազար ԳԳ դրամ	2013	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	2012	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	106,146		68,108	
Շահութահարկ՝ 20% դրույթաչափով	21,229	20	13,622	20
Արտարժույթի փոխարժեքից (օգուտ)/ վնաս	(478)	-	1,567	2
Չհարկվող եկամուտ	(9,518)	(9)	-	-
Չնվազեցվող ծախս	1,048	1	773	1
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	12,281	12	15,962	23

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Գազար ԳԳ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	3,853	5,500	9,353
Ֆինանսական և շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից փոխառություններ	3,293	926	4,219
Այլ պարտավորություններ	482	517	999
Այլ ակտիվներ	-	401	401
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	7,628	7,344	14,972
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(259)	125	(134)
Այլ ակտիվներ	(36)	36	-
Դետհաշվեկշռային պարտավորություններ	(20)	-	(20)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(315)	161	(154)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	7,313	7,505	14,818

Գազար ԳԳ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	3,853	3,853
Ֆինանսական և շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից փոխառություններ	-	3,293	3,293
Այլ պարտավորություններ	443	39	482
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	443	7,185	7,628
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ և փոխառություններ	(238)	(21)	(259)
Դաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(130)	130	-
Այլ ակտիվներ	-	(36)	(36)
Դետհաշվեկշռային պարտավորություններ	-	(20)	(20)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(368)	53	(315)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	75	7,238	7,313

12 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամական միջոցներ	13,392	3,837
Բանկային հաշիվներ	35,801	15,992
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	49,193	19,829

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ բանկային հաշիվներ 2 բանկում (2012թ.՝ 4 բանկում), որոնց մնացորդները գերազանցում էին բանկերի հետ ընդհանուր բանկային հաշիվների 10%-ը: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների համախառն արժեքը կազմում էր 29,689 հազար դրամ (2012թ.՝ 13,372 հազար դրամ):

13 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ժամկետային ավանդներ տեղական բանկերում	67,172	129,754
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	67,172	129,754

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի տեղաբաշխված միջոցներ 1 բանկում:

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 8.3% (2012թ.՝ 8.3%):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 67,172 հազար դրամի տեղաբաշխված միջոցները գրավադրված են վարկի դիմաց (2012թ.՝ 121,881 հազար դրամ):

14 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր իրավաբանական անձանց	421,912	64,449
Վարկեր ֆիզիկական անձանց	2,807,420	2,189,220
	3,229,332	2,253,669
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(33,437)	(13,170)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	3,195,895	2,240,499

2013թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 20.2% ՀՀ դրամով վարկերի համար և 16.2% ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար (2012թ.՝ 21.7% ՀՀ դրամով վարկերի համար և 18.1% ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար):

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թվով տասը վարկատուներին տրամադրված վարկերի գումարը կազմում է 172,569 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 5.3%-ը)

(2012թ.՝ 82,471 հազար դրամ կամ 3.6%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 1,726 հազար դրամ (2012թ.՝ 419 հազար դրամ):

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ դասերի ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Գյուղատնտեսություն	1,891,336	1,081,199
Առևտուր	351,673	253,469
Սպառողական	792,658	724,085
Հիփոթեքային	123,970	69,023
Այլ	69,695	125,893
	3,229,332	2,253,669
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(33,437)	(13,170)
	3,195,895	2,240,499

Վարկերը հիմնականում տրամադրվում են ֆիզիկական անձանց:

Վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Գյուղատնտես- ություն	Առևտուր	Սպառողական	Հիփոթեքային	Այլ	2013 Ընդամենը
2013թ. հունվարի 1 դրությամբ	6,130	1,267	3,640	345	1,788	13,170
Ժամանակաշրջանի ծախս	11,494	6,020	4,287	895	208	22,904
Դուրսգրում	(313)	(3,730)	-	-	(3,187)	(7,230)
Վերադարձ	1,602	196	-	-	2,795	4,593
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	18,913	3,753	7,927	1,240	1,604	33,437
Անհատական արժեզրկում Խմբային արժեզրկում	-	293	-	-	939	1,232
	18,913	3,460	7,927	1,240	665	32,205
	18,913	3,753	7,927	1,240	1,604	33,437
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով գտելը)	-	5,661	-	-	3,149	8,810

Հազար ՀՀ դրամ	Գյուղատնտեսություն	Առևտուր	Սպառողական	Հիփոթեքային	Այլ	2012 Ընդամենը
2012թ. հունվարի 1 դրությամբ	925	353	854	105	71	2,308
Ժամանակաշրջանի ծախս	8,927	1,903	2,776	240	3,912	17,758
Դուրսգրում	(3,860)	(989)	(290)	-	(3,212)	(8,351)
Վերադարձ	138	-	300	-	1,017	1,455
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,130	1,267	3,640	345	1,788	13,170
Անհատական արժեզրկում	764	-	-	-	890	1,654
Խմբային արժեզրկում	5,366	1,267	3,640	345	898	11,516
	6,130	1,267	3,640	345	1,788	13,170
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով գտելը)	7,792	-	-	-	6,132	13,924

Ինչպես նշված է 23 ծանոթագրությունում, 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելի ժամկետային վերլուծությունը բացահայտված է 25 ծանոթագրությունում: Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժուքային և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 26 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 22 ծանոթագրությունում:

15 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

	Շենքեր	Համակարգչային տեխնիկա	Փոխադրամիջոցներ	Գրասենյակային սարքավորումներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ						
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	82,313	12,625	27,479	5,862	4,065	132,344
Ավելացում	-	1,116	2,690	1,149	807	5,762
Օտարում	-	(2,115)	-	(105)	-	(2,220)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	82,313	11,626	30,169	6,906	4,872	135,886
Ավելացում	-	4,755	6,648	1,961	-	13,364
Օտարում	-	-	(3,890)	-	-	(3,890)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	82,313	16,381	32,927	8,867	4,872	145,360
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ						
2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	19,508	8,612	12,380	4,391	1,886	46,777
Հատկացումներ	4,127	1,690	6,091	844	440	13,192
Օտարում	-	(2,115)	-	(105)	-	(2,220)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	23,635	8,187	18,471	5,130	2,326	57,749
Հատկացումներ	4,116	2,443	6,156	607	459	13,781
Օտարում	-	-	(3,890)	-	-	(3,890)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	27,751	10,630	20,737	5,737	2,785	67,640

	Շենքեր	Համակարգ- չային տեխնիկա	Փոխադրա- միջոցներ	Գրասեն- յակային սարքավ- որումներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
ՀԱՇՎԵԿՇՈՒՅԻՆ ԱՐԺԵՔ						
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	54,562	5,751	12,190	3,130	2,087	77,720
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	58,678	3,439	11,698	1,776	2,546	78,137
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	62,805	4,013	15,099	1,471	2,179	85,567

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված են 10,988 հազար դրամ գումարի ամբողջությամբ մաշված և ամորտիզացված ակտիվներ (2012թ.՝ 10,042 հազար դրամ):

16 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		
Ստացվելիք գումարներ	-	664
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	664
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	5,612	1,152
Բռնագանձված գույք	7,139	6,149
Այլ ակտիվներ	2,420	4,842
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	15,171	12,143
Ընդամենը այլ ակտիվներ	15,171	12,807

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
01 հունվար 2012	176
Հակադարձում	(176)
31 դեկտեմբեր 2012	-
Տարվա ծախս	-
31 դեկտեմբեր 2013	-

17 Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Փոխառություններ միջազգային կազմակերպություններից	1,150,067	930,802
Փոխառություններ տեղական կազմակերպություններից	10,227	123,017
Ընդամենը փոխառություններ	1,160,294	1,053,819

2013թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ փոխառություններ ստացված 4 ֆինանսական կազմակերպություններից (2012թ.՝ 4 ֆինանսական կազմակերպու-

թյուններից) որոնց մնացորդները անհատապես գերազանցում էին ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված ընդհանուր փոխառությունների 10%-ը: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների համախառն արժեքը կազմել է 1,069,384 հազար դրամ (2012թ.՝ 871,386 հազար դրամ):

2013թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 16.7% ՀՀ դրամով փոխառությունների համար և 8.8% ԱՄՆ դոլարով փոխառությունների համար (2012թ.՝ 14.9% ՀՀ դրամով փոխառությունների համար և 9.5% ԱՄՆ դոլարով փոխառությունների համար):

18 Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մայր ընկերությունից ստացված փոխառություններ	-	3,300
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	1,446,273	690,857
Ընդամենը փոխառություններ	1,446,273	694,157

2013թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ փոխառությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 8,7% ՀՀ դրամով փոխառությունների համար և 2.4% ԱՄՆ դոլարով փոխառությունների համար (2012թ.՝ 7.9% ՀՀ դրամով փոխառությունների համար և 2.9% ԱՄՆ դոլարով փոխառությունների համար):

Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից ստացված փոխառությունների կազմում ընդգրկված է «Կիվա Սիկրոֆանդս»-ից ստացված 262,532 հազար դրամի անտոկոս փոխառություններ (2012թ.՝ 186,458 հազար դրամ): Փոխառությունները տրամադրվել են Ընկերությանը՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աղքատության հաղթահարման նպատակներով տրամադրվող միկրովարկերի ֆինանսավորման նպատակով: Փոխառությունների ամորտիզացված արժեքը հաշվարկելն անհնարին է, քանի որ դրանք ստացվում են պարբերաբար և չունեն հստակ մարման գրաֆիկ:

19 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Զօգտագործված արձակուրդների պահուստ	2,816	2,410
Վճարվելիք գումարներ	3,796	2,893
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	6,612	5,303
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	5,481	6,291
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	12,093	11,594

20 Սեփական կապիտալ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության գրանցված և վճարված կանոնադրական կապիտալը կազմում էր 650,000 հազար դրամ (2012թ.՝ 560,000 հազար դրամ):

2013թ. ընթացքում Ընկերության հիմնադիրը որոշում է կայացրել ավելացնել կանոնադրական կապիտալը 90,000 հազար ՀՀ դրամ գումարի չափով: Կապիտալի ավելացումը իրականացվել է Հիմնադիրի կողմից ստացված շահաբաժինների միջոցով, որը Հիմնադիրը նվիրաբերել է Ընկերության աշխատակիցներին՝ ավելացնելով մասնակիցների քանակը:

2013թ. և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության մասնակիցներն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013		2012	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում
«Չորիզոն» հիմնադրամ	560,000	86.2	560,000	100
Գոռ Մովսեսյան	20,000	3.1	-	-
Խորեն Քերոբյան	18,000	2.8	-	-
Ընկերության այլ աշխատակիցներ	52,000	7.9	-	-
	650,000	100	560,000	100

Ընկերության այլ աշխատակիցներ հողվածն իրենից ներկայացնում է 22 աշխատակիցների, որոնք կանոնադրական կապիտալում ունեն 0.5%-ից ոչ ավել բաժնեմաս:

Ընկերության կանոնադրական կապիտալի բաժնեմասերի ավելացումը իրականացվել է մասնակիցների կողմից ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով:

21 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Հաճախ հարկային մարմինները ներկայացնում են պահանջներ այնպիսի գործարքների կամ հաշվառման մեթոդների նկատմամբ, որոնց նկատմամբ նախկինում դիտողություններ չեն եղել: Դրա հետևանքով կարող են առաջանալ լրացուցիչ տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումները կարող են ընդգրկել հաշվետու տարվան անմիջապես նախորդող 3 տարի ժամանակաշրջան, սակայն որոշ պայմաններում ստուգումները կարող են ընդգրկել ավելի վաղ ժամանակաշրջաններ:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Ընկերությունն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Ընկերությանը ներկայացվող դատական հայցերի առումով Ընկերության ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Վարկային պարտավորություններ

Իր գործունեության ընթացքում Ընկերությունը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում հաշվեկշռում:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Գազար ԳԳ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Տրամադրված երաշխիքներ	10,141	10,090
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	10,141	10,090

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – կազմակերպությունը որպես վարձակալող

Ընկերությունն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր իր գրասենյակային սարքավորումների համար:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձակալական վճարները հետևյալն են.

Գազար ԳԳ դրամ	2013 դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012 դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	10,339	6,509
1-5 տարի	14,996	20,120
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	25,335	26,629

Կապիտալ բնույթի պարտավորություններ

Ընկերությունը չունի կապիտալ բնույթի պարտավորություններ:

22 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՍՄ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Ընկերության կապակցված կողմերն են՝ նրա մասնակիցները, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Ընկերության վերջնական վերահսկող է համընդհանուր «Հորիզոն» հիմնադրամը:

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, փոխառություններ և այլն:

Գործարքների ծավալները, անվանական մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Բաժնետերեր և փոխկապացված անձինք	Ղեկավար անձնակազմը և փոխկապացված անձինք	Բաժնետերեր և փոխկապացված անձինք	Ղեկավար անձնակազմը և փոխկապացված անձինք
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ</i>				
Սնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	13,612	-	-	878
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	1,082	-	-	44
<i>Փոխառություններ</i>				
Փոխառություններ 31 դեկտեմբերի դրությամբ	-	-	3,300	-
Տոկոսային ծախսեր փոխառությունների գծով	-	-	12,055	-

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2013 դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012 դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	27,857	28,637
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	-	2,425
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	27,857	31,062

2012թ. ներկայացված ղեկավար անձնակազմը 2013թ. դարձել է բաժնետեր: (Տես ծանոթագրություն 20-ը)

23 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված).

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

23.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ 2013

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	49,193	-	49,193	49,193
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	67,172	-	67,172	67,172
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	3,195,895	-	3,195,895	3,195,895
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	-	1,160,294	-	1,160,294	1,160,294
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	-	1,446,273	-	1,446,273	1,446,273
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	6,612	-	6,612	6,612

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը մոտ է իրենց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին, քանի որ նոր գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներն արատացողում են նախկինում ստացված գործիքների տոկոսադրույքները: Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա:

Ֆինանսական և շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ

Ֆիքսված և չզմանշվող տոկոսադրույքներով ավանդների և փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով: Իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին, քանի որ նոր գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներն արտացոլում են նախկինում ստացված գործիքների տոկոսադրույքները:

24 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Ընկերությունը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

2013 և 2012թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ Ընկերությունը չունի ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ, որոնք ներկայացված են զուտ արեժքով կամ կհաշվանցվեն համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի:

25 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Ընկերության չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 26.3-ում:

Չազար ԳՅ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	49,193	-	-	49,193	-	-	-	49,193
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,354	58,818	-	67,172	-	-	-	67,172
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	193,481	265,580	1,077,699	1,536,760	1,526,032	133,103	1,659,135	3,195,895
	<u>251,028</u>	<u>324,398</u>	<u>1,077,699</u>	<u>1,653,125</u>	<u>1,526,032</u>	<u>133,103</u>	<u>1,659,135</u>	<u>3,312,260</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	7,445	67,446	620,680	695,571	464,723	-	464,723	1,160,294
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	3,131	8,285	129,590	141,006	1,186,483	118,784	1,305,267	1,446,273
Այլ պարտավորություններ	6,612	-	-	6,612	-	-	-	6,612
	<u>17,188</u>	<u>75,731</u>	<u>750,270</u>	<u>843,189</u>	<u>1,651,206</u>	<u>118,784</u>	<u>1,769,990</u>	<u>2,613,179</u>
Զուտ դիրք	<u>233,840</u>	<u>248,667</u>	<u>327,429</u>	<u>809,936</u>	<u>(125,174)</u>	<u>14,319</u>	<u>(110,855)</u>	<u>699,081</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>233,840</u>	<u>482,507</u>	<u>809,936</u>		<u>684,762</u>	<u>699,081</u>		

Հազար ՀՀ դրամ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19,829	-	-	19,829	-	-	-	19,829
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	68,663	-	68,663	61,091	-	61,091	129,754
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	140,635	213,869	846,880	1,201,384	1,039,115	-	1,039,115	2,240,499
Այլ ակտիվներ	-	-	664	664	-	-	-	664
	<u>160,464</u>	<u>282,532</u>	<u>847,544</u>	<u>1,290,540</u>	<u>1,100,206</u>	<u>-</u>	<u>1,100,206</u>	<u>2,390,746</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	191,458	55,200	480,700	727,358	326,461	-	326,461	1,053,819
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	4,124	54,089	199,790	258,003	436,154	-	436,154	694,157
Այլ պարտավորություններ	5,303	-	-	5,303	-	-	-	5,303
	<u>200,885</u>	<u>109,289</u>	<u>680,490</u>	<u>990,664</u>	<u>762,615</u>	<u>-</u>	<u>762,615</u>	<u>1,753,279</u>
Զուտ դիրք	<u>(40,421)</u>	<u>173,243</u>	<u>167,054</u>	<u>299,876</u>	<u>337,591</u>	<u>-</u>	<u>337,591</u>	<u>637,467</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(40,421)</u>	<u>132,822</u>	<u>299,876</u>		<u>637,467</u>			

26 Ռիսկի կառավարում

Ընկերության գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Ընկերության նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Ընկերության ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Ընկերության ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Ընկերությունը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար:

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Ընկերության Ղեկավարության կողմից համաձայն խորհրդի կողմից հաստատած կանոնակարգերի: Ղեկավարությունը բացահայտում, գնահատում և միջոցներ է ձեռնարկում զսպելու ֆինանսական ռիսկերը:

Ընկերության Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Գործադիր տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմաններում Ընկերության գործունեությունն ապահովելու համար:

Կարևորագույն ռիսկերն են պարտքային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և այլ գործառնական ռիսկերը: Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

26.1 Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ փոխառուն կամ պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պարտավորությունները Ընկերության նկատմամբ: Ընկերությունը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր պարտքային ռիսկը (թե՛ հաշվեկշռային և թե՛ արտահաշվեկշռային) կառավարելու համար, ներառյալ պորտֆելի կենտրոնացվածության սահմանափակմանը վերաբերող ցուցումները և Վարկային կոմիտեի ստեղծումը, որն ակտիվորեն վերահսկում է Ընկերության պարտքային ռիսկը: Ընկերության վարկային քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Ընկերության ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցներ:

26.1.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեզմենտներ

2013թ. և 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության պարտքային ռիսկերն ամբողջությամբ կենտրոնացված են ՀՀ-ում:

Գործունեության ոլորտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ գործունեության ոլորտների.

	Ֆինանսական կազմակեր- պություններ	Գյուղատըն- տեսություն	Առևտուր	Սպառո- ղական	Սպասարկ- ման	Այլ	Ընդամենը
Հազար ՀՀ դրամ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	49,193	-	-	-	-	-	49,193
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	67,172	-	-	-	-	-	67,172
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	1,872,423	343,746	788,904	122,730	68,092	3,195,895
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	116,365	1,872,423	343,746	788,904	122,730	68,092	3,312,260
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	149,583	1,075,069	252,202	721,109	68,678	124,105	2,390,746

26.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Ընկերությունը կարգավորում է պարտքային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Մեկ վարկառուի գծով պարտքային ռիսկի զսպելու նպատակով սահմանվում են վարկի տրամադրման առավելագույն սահմանաչափեր:

Պարտքային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Ընկերությունը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ պարտքային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Ընկերությունը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար ապահովության հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Ֆիզիկական անձանց շարժական գույք
- Երաշխավորություններ

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2013 դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012 դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	1,352,032	983,972
Այլ գրավ	1,567,860	1,189,222
Երաշխիքներ	291,722	64,813
Առանց գրավ	17,718	15,662
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	3,229,332	2,253,669

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

26.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Ընկերությունը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Ընկերությունը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Չարժեզրկված վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Գյուղատնտեսություն	0.1%	0.5%
Առևտուր	0.5%	0.5%
Սպառողական	0.4%	0.5%
Հիպոթեքային	-	0.5%
Այլ	0.2%	0.9%

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ԳԴ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Գյուղատնտեսություն	511	-	-	-	511
Առևտուր	-	826	273	-	1,099
Սպառողական	-	-	1,511	877	2,388
Այլ	-	-	-	3,301	3,301
Ընդամենը	511	826	1,784	4,178	7,299

Հազար ԳԴ դրամ	2012 դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Առևտուր	2,609	-	-	-	2,609
Սպառողական	811	-	-	874	1,685
Այլ	2,436	-	-	-	2,436
Ընդամենը	5,856	-	-	874	6,730

26.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Ընկերությունը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել առևտրային պորտֆել (2012թ.՝ նույնպես): Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Ընկերությունը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

26.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Ընկերության ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել տատանվող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքներ:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատում մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում պտտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պտտենցիալ զուտ աճ:

Չազար ԳԳ դրամ	2013		2012	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	+10%	(24,251)	+10%	(54,600)
ԱՄՆ դոլար	-10%	24,251	-10%	54,600

Ընկերության արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Չազար ԳԳ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ		Ընդամենը
	ԳԳ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	36,650	12,543	49,193
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	67,172	67,172
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	1,942,362	1,253,533	3,195,895
	1,979,012	1,333,248	3,312,260
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	235,567	924,727	1,160,294
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	795,729	650,544	1,446,273
Այլ պարտավորություններ	6,612	-	6,612
	1,037,908	1,575,271	2,613,179
	941,104	(242,023)	699,081
Զուտ դիրք 2013 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2013 թ. դեկտեմբերի 31-ին	-	10,141	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	1,442,550	948,196	2,390,746
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	756,554	996,725	1,753,279
Զուտ դիրք 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	685,996	(48,529)	637,467
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2012թ. դեկտեմբերի 31-ին	-	10,090	-

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը:

26.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Ընկերությունը կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով, սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները:

Ընկերության իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը:

Ստորև ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվետու ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 25-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես:

Դազար ԳԳ դրամ						2013
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	7,830	77,374	690,080	499,449	-	1,274,733
Շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ	5,770	8,285	139,640	1,258,603	180,429	1,592,727
Այլ պարտավորություններ	6,612	-	-	-	-	6,612
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	20,212	85,659	829,720	1,758,052	180,429	2,874,072
Գետհաշվեկշռային պարտավորություններ	-	-	-	10,141	-	-

Դազար ԳԳ դրամ						2012
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	196,858	68,627	720,150	595,497	-	1,581,132
Փոխառություններ	3,631	138,022	200,939	509,657	-	852,249
Այլ պարտավորություններ	5,303	-	-	-	-	5,303
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	205,792	206,649	921,089	1,105,154	-	2,438,684
Գետհաշվեկշռային պարտավորություններ	-	-	-	10,090	-	10,090

26.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Ընկերության ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Ընկերության նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է խորհուրդը, գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշների մշակում և կիրառում:

27 Կապիտալի համարժեքություն

2012թ. հունվարի 1-ից սկսած ՀՀ կենտրոնական բանկը սահմանել է նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափ՝ 300,000 հազար դրամ գումարով:

Ընկերությունը պահպանում է կառավարվող կապիտալի կառուցվածք՝ գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար:

Ընկերության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Ընկերության կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Ընկերությունը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունն ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությունը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ պահանջները: